

ETIM. Probablement d'un dialectal *llapaió*, germà del *lapayón* aragonès de la vall de Tena «prado aguanoso» d'origen incert, potser onomatopèic.

En el S. x, *llapaió* devia sentir-se com apel·latiu, i així ho sembla indicar el fet que aparegui amb article: *ipso lapagone*. Actualment el mot no és ja viu i ha quedat fossilitzat en la toponímia.

Ens seria molt difícil d'arribar a una interpretació etimològica, si no fos que el mateix nom s'ha conservat ben viu fins avui en una petita zona del Pirineu aragonès. Les observacions² del professor Jesús Vázquez Obrador, que aporta endemés documentació notarial del S. xv, és ben aclaridora: «*Lapayón, Lapayón de Senyor* (Sallent), *Lapayón de Concello* (Lanuz). En el habla viva del valle de Tena se emplea *lapayón* como apelativo, con el sentido de 'terreno aguanoso'. Ese mismo uso se reconoce en alguno de los testimonios citado a continuación, si bien su significado pudo haber tenido una acepción más general de 'prado', según se desprende del contexto de una de las citas siguientes en las que se equipara a *fenero*: "que afruenta con *Lapayon* de conçello clamado *Lapayon de Senyor*" (1428, protoc. 6997, fol. 10v.). [Però que en aquests llocs de la Vall de Tena hi hagi aiguarelles no és prova suficient que no hi hagi també rocam, i que d'aquest es derivi llur nom. J.C.]

Pel seu significat, caldrà relacionar el *lapayón* aragonès amb el cast. *lapachar* 'terreno cenagoso y excesivamente húmedo', que Coromines i Pascual van estudiar en el *DECH*, III, s.v. *lapa*, III. Afirment allà que els castellans *lapa* 'tel en la superfície d'un líquid' i *lapachar* pertanyen a una família de mots³ d'origen incert, documentada a Gascunya i Baix Llenguadoc en els dialectes basc-francesos, en grec, en irlandès modern, i potser onomatopèic i imitatiu del soroll que es produeix en trepitjar sobre el fang (també pall. *llapa* 'crostisser en el cap', tort. *llapó* 'molsa' i Alentejo *lapechero* «lamaçal».⁴ X.T.

¹ Cf. Coromines, en *Entre dos llenguatges*, vol. I, p. 63: «Però no hi ha dubte que, ja a l'edat mitjana, tot escrivint *l-* hom pronunciava *ll-*». — ² Cf. Jesús Vázquez, «Para un corpus de toponímia tensina, I: registros en protocolos de un notario de Sallent durante los años 1424-1428, 1431, 1433 y 1450», en *Archivo de Filología Aragonesa*, n. 50, 1944, pp. 213-179. — ³No hem de descartar que a aquesta família pertanyin també noms alavesos com els que menciona Gerardo López de Guereñu en el volum cinquè de l'*Onomasticon Vasconiae*: «*Lapacha*, fuente de Laminoria. *Lapacharreco*, 1849, término de Lezama. *Lapartegui*, monte de Zuya. *Lapasondo*, término de Lezama. *Lapechal*, término de Osma» (*Toponímia Alavesa, Onomasticon Vasconiae*, 5, pág. 243). — ⁴ [Cf., però, el que admet la nota

sobre *Labicorte*, a l'article *Lavascort*, supra. En efecte, com que -g- no és més que una grafia arcaica de -i- també es pot admetre que *lapajon* vingui simplement de *LAPIDIONE derivat (augmentatiu o col·lectiu de LAPIS, -IDIS, 'pedra', cf. l'art. *Llapiero*, infra). I no tingui res a veure amb el basc ni amb el mot expresiu *llapa*. Recordeu la regla d'or establerta per Schuchardt i Spitzer, del «pre-romà superflu». I noteu també que a base de LAPA o *lapacho* no s'explica tan bé la terminació -yón, com a base de LAPIDIONE. J.C.]

Llapalla vol. I s.v. *Llepalla*

LLAPIERO

Pda. munt. del te. de Castanesa, XIX, 142, és un dels derivats pirinencs del ll. LAPIS, -IDIS, 'pedra, llosa', amb la -p- restant sorda, com és normal en els NLL de les altes valls pirinenques < LAPIDARIUM 'llosar, roquissar'.

Altres derivats: *El relapijézo*, pda. de l'alta Ribagorçana, te. de Vilaller, prop de Casós (XIX, 146), probt. RIVUM LAPIDARIUM 'rierol ple de llosa' amb dissimilació r-r-> r-z.

En el *DECat*. IV ja s'indiquen els derivats següents que demostren antiga penetració del mot llatí en el basc pirinenc. *Llebera*, gran llosa, en te. de Borén (945a38.), — basc *lapitz* (Schuchardt *ZRPh*. XXXII, 474); del cpt. *lapitz-arri* ve el cast. *la pizarra* (945a3); Echo, *lapiza* i *lapizuela* (945a33 i 19). *Lapedomit* 'penyal' en el te. de Bielsa LAPIDE ULMETI 'la roca de l'olmeda' (945a24). I veg. supra l'ar. *Llapaions* i infra *Llebadero*.

LLAR

Llogaret de l'alt Conflent, en un replà de la serra, a l'esq. de la Tet, uns 5 k. al SO. d'Oleta, agre. al mun. de Canavelles.

PRON. *lár* (o *lári*), anotat a tots els pobles circumdants, en les enq. de 1959, i en la del poblet mateix (XXIII, 145-147).

MENCIONS ANT. c. l'a. 800; «in *Lari*» (Baluze, *Capitulares*, CVIII,7, cf.sv. Cuixà); 845: «villa *Lare*» (ibid. CVIII.10); 864-5: *Lare* (Abadal, *Eixalada*, p. 136), que pot ser idèntica a la menció de 865: *Lare*, Alart, que aquest dóna com la menció més antiga del nom (*Bu.S.Agr.Pyr.Or.* x, 81); 869-70: *Lare* (Abadal, *Eixal.* 139); 871: «villa *Lar*» (*Cat.Car.* II, 89.4, cf. 85.16, 97.2, 98.3); 875: *Lari* (enumerat darrere de *Exalata*, *Coxanum*, *Kanabellas*, i davant de *Coltaaleto*, *Saltone*, *Maracianas*, *Agyerre* i *Tauriniano* (*Colle*. Moreau, II, 143); poc abans de 878: